

Agerdyrkningsberetning *).

Udtærskningen i den forløbne Vinter, der i mange jyske Egne, særlig i den nordlige Halvdel, gik sørgelig let fra Haanden paa Grund af det ringe Avl, men som derimod i de gode Egne paa Jyllands Østkyst og Øerne, hvor der var avlet godt, tog saa meget længere Tid, som Vinterens store Snemasser ofte vanskeliggjorde Stakkenes Indbjergning og Damptærskemaskinernes Flytning, har i sin store Almindelighed givet et godt Resultat, om end højst forskjelligt, hvorom de specielle Beretninger, der meddeles i Slutningen af denne Oversigt give de nødvendige Oplysninger.

I hosstaaende Tabel vil man finde en Sammenligning mellem Gjennemsnittet af alle de modtagne Beretninger for Kornudbyttet af Aaret 1887 og de foregaaende 12 Aar. Man vil deraf se, at det navnlig er den ualmindelige store Hvedehøst, der maa betegnes som Aarets lyseste Punkt, nemlig 18,9 Fold mod 13,3 Fold som en almindelig

*) Til denne Agerdyrkningsberetning ere Lokalberetningerne allerede modtagne i Begyndelsen af April, men paa Grund af min Virksomhed ved den nordiske Udstilling har jeg ikke tidligere kunnet sammenarbejde disse Beretninger, ligesom ogsaa af samme Grund Udgivelsen af dette Hefte er bleven udsat. Beretningen er søgt ført op til det nuværende Tidspunkt, og til Støtte herfor er dels benyttet en nys foretagen Rejse i Jylland, dels de sidste Ugeberetninger i »Ugeskrift for Landmænd«.

Den 10 Juni 1888.

J. C. la Cour.

Aaret	Hvede	Rug	2rd. Byg	6rd. Byg	Havre
1875	12,7	11,5	11,5	11,5	12,9
1876	10,3	10,0	9,8	9,7	11,5
1877	12,0	11,7	10,0	10,8	11,7
1878	14,0	12,1	12,5	12,3	15,6
1879	12,7	9,7	9,9	10,0	12,8
1880	14,0	12,5	13,0	12,7	14,4
1881	9,4	11,6	10,9	11,7	12,7
1882	13,8	10,8	11,5	11,3	15,1
1883	13,6	11,8	10,3	10,6	17,5
1884	14,3	10,2	10,6	10,7	12,3
1885	17,2	11,7	11,6	12,1	13,8
1886	15,6	11,7	12,4	12,4	14,2
I Gjennemsnit	13,3	11,3	11,2	11,3	13,7
1887	18,9	12,3	12,5	11,8	14,2

Gjennemsnitshøst af Hvede, og Landet har aldrig tilnærmelsesvis haft en saa stor Hvedehøst. Men ogsaa af de øvrige Kornsorter er Gjennemsnitsudbyttet større end den sædvanlige Middelhøst, nemlig et Fold mere Rug, over et Fold mere 2rd. Byg og et halvt Fold mere 6rd. Byg og Havre.

Søger man et Middeltal for Foldudbyttet af alle de 5 Hovedkornsorter i ovenstaaende Tabel, finder man, at

1880	gav	13,32	Fold
1878	-	13,36	—
1885	-	13,28	—
1886	-	13,26	—
1887	-	13,94	—

medens alle de andre Aar gav mindre, og Gjennemsnittet af alle 12 Aar har givet 12,15 Fold af alle Kornsorter. Aaret 1887 har altsaa givet over $1\frac{3}{4}$ Fold mere end en Gjennemsnitshøst.

Men dette særdeles lyse Billede gjælder som sagt ikke for den nordlige Halvdel af Jyllands Vedkommende. Her var Høsten mange Steder meget ringe, og dette bliver for flere af disse Egne saa meget føleligere, som de ogsaa i flere af de nærmest foregaaende Aar kun have haft en

ringe Høst, om vel ikke saa ringe som i det sidst forløbne Aar. Dette sees tydelig i de specielle Opgivelser i Slutningen af denne Beretning, men fremgaaer ogsaa af hystaaende Tabel, hvor Foldangivelserne ere sammendragne for hver Landsdels eller større Egn Vedkommende. Det er især Jyllands middelgode Jorder paa den lille jydsk Halvø, Østkysten Nord for Randers, Vendsyssel samt Viborg-, Struer- og Lemvigegnen, der have haft en forholdsvis meget ringe Høst.

Af sidstnævnte Tabel ses tillige Vægten af det udtærskede Korn, og naar denne sammenlignes med de foregaaende 9 Aar viser den sig i det Hele taget at have været udsædvanlig høj. Kornets Gjennemsnitsvægt, angivet i hollandsk Vægt, viser sig nemlig at have været:

Aar	Hvede	Rug	2rd. Byg	6rd. Byg	Havre
1878	128,6	121,8	111,4	104,9	79,9
1879	122,8	117,2	108,9	101,5	77,4
1880	129,5	121,8	113,6	106,7	80,8
1881	120,4	118,7	109,3	101,3	77,9
1882	128,0	120,6	110,5	104,0	79,4
1883	125,5	119,1	109,8	102,5	78,2
1884	130,1	122,5	112,9	106,0	80,8
1885	128,7	121,0	111,4	103,7	79,7
1886	132,3	122,7	113,7	105,9	81,2
1887	132,5	123,6	114,6	107,2	83,0

Ifølge det Foranstaende maa Landet, betragtet som en Helhed, altsaa siges at have haft en særdeles god Kornhøst 1887, og Betydningen deraf skal ingenlunde dølges eller udviskes, thi uden dette vilde Tilstanden mangfoldige Steder have været langt mere trykket. Men naar man ofte er tilbøjelig til en sliq Opfattelse, da er det fordi denne Lysside saa stærkt er blevet overskygget af de lave Priser, de besværlige Vinterforhold, den langvarige og kostbare Fodring og særlig af det nu forløbne Foraars meget ugunstige Vilkaar for en heldig og fordelagtig Fremme af Landmandens Arbejder og af den nye Afgrøde.

Allerede Efter aaret 1887 maatte kaldes mindre gun-

Gjennemsnit af Foldene (Tdr. pr. Td. Land) og af Kornets Vægt (hollandsk) for Aaret 1887, sammenlignet med 1864—1886.

	Hvede.		Rug.		2rd. Byg.		6rd. Byg.		Havre.											
	1887.	1864—86.	1887.	1864—86.	1887.	1864—86.	1887.	1864—86.	1887.	1864—86.										
Sjælland ¹⁾ .	18.4	133.2	12.4	127.6	14.5	125.1	11.9	120.6	13.9	116.2	11.9	111.9	13.8	110.1	12.8	107.4	15.9	84.8	14.1	82.2
Falster . . .	20.5	136.0	14.2	127.3	13.0	122.0	11.9	121.0	17.0	116.0	12.3	111.5	»	»	»	»	19.0	»	15.5	80.8
Lolland . . .	17.8	134.0	12.7	127.7	11.8	124.5	11.2	122.0	13.5	116.0	10.8	112.7	»	»	»	»	14.8	»	13.1	78.7
Langeland .	21.5	132.5	13.5	127.7	15.3	124.0	11.8	121.3	15.8	116.8	13.0	112.6	16.0	110.0	13.5	109.6	19.5	83.5	15.5	79.5
Fyen	18.6	132.3	12.6	126.9	12.4	124.1	11.8	121.2	15.2	114.2	11.7	112.0	15.0	110.5	12.1	106.7	17.0	83.6	14.0	78.1
Jylland:																				
a) gode Jor-	19.9	131.1	12.4	127.0	12.5	122.1	11.4	118.9	11.7	114.6	11.6	110.5	13.5	106.0	11.7	102.5	14.3	82.2	14.3	79.0
der ²⁾ . . .																				
b) middel-																				
gode																				
Jorder ³⁾ .	18.1	130.0	10.6	125.2	8.4	122.7	9.1	119.7	7.8	111.2	9.4	109.5	6.7	103.7	8.9	100.8	9.0	81.9	10.8	77.8
c) simple																				
Jorder ⁴⁾ .	»	»	»	»	8.5	120.0	7.3	119.2	10.0	106.0	7.5	108.2	7.5	98.0	7.2	100.0	9.5	76.5	8.2	75.0
I Gjennemsnit	19.3	132.7	12.6	127.1	12.1	123.1	10.8	120.5	13.1	113.8	11.0	111.1	12.1	106.4	11.0	104.5	14.9	82.1	13.2	78.9

¹⁾ Med Samsø, Møen og Bornholm.

²⁾ Østkysten af Halvøen op til Randers samt Thy og Mors.

³⁾ Den lille jydsk Halvø, Jyllands Østkyst Nord for Randers samt Viborg- og Struer-Lemvigegnen.

⁴⁾ Hammerum Herred og Vestkysten.

stigt. Første Halvdel af September bragte megen og stadig Regn, og tillod end sidste Halvdels tørrere Vejr Nedlægningen af Vintersæden, bragte Oktober atter mere end almindelig Regn og køligt Vejr, og midt i November indtraadte en stærk om end kortvarig Frostperiode, der i det væsentlige standsede Vegetationen, som ikke heller kunde fremmes af December Maanedes kølige Vejr, der faa Dage ind i Maanedens bragte Nattefrost, som efterhaanden blev stærkere og stærkere, indtil Maanedens sluttede med stadig Frost, der i mange Egne endog bragte Termometret over 10° ned under Frysepunktet. Gjennem en tør Januar vexlede Varmen snart lidt over, snart flere Grader under Frysepunktet, indtil Maanedens sluttede med stærke Snebyger og en stadig Frost, som med faa og svage Afbrydelser fortsattes gjennem Februar, der tillige jævnligen bragte Sne, saa at Maanedens Nedbør blev 20—40 pCt. større end almindelig, undtagen i Nordjylland. Men en endnu vinterligere Karakter førte Marts Maaned med sig; Snemasserne forøgedes stadig, Fyen fik $2\frac{1}{2}$ Gang saa stort Nedslag som almindelig, og i det øvrige Land faldt mellem 40 og 100% mere end almindelig; da tilmed stærke frostkolde Storme jævnligen strøg hen over Landet, taarnedes der store Snemasser op bag Hegn, i Lavninger og Gjennemskæringer; Maanedens Middelvearme var omtr. $4\frac{1}{2}^{\circ}$ lavere end almindeligt, og kun 2 Gange tidligere i dette Aarhundrede har man havt en saa kold Marts som iaar, og først i Maanedens allersidste Dage naaede Døgnets Middelvearme over Frysepunktet, for atter nogle faa Dage ind i April at bringe Frost, der senere fortsattes som Nattefrost og ringe Dagvarme med Undtagelse af nogle faa Dage midt i Maanedens; som Helhed blev da ogsaa April meget kold, nemlig omtr. 3° under det Almindelige eller kun $2,8^{\circ}$ C, saa at kun 4 tidligere Aar i dette Aarhundrede have havt en saa kold April, som dette Foraar har bragt. Samtidig hermed fortsattes de stærke Nedslag over Størstedelen af Landet, særlig paa Fyen, hvor Nedslaget omtrent var det Dobbelte af det almindelige. Men ikke blot Marts og April ogsaa Maj har været

en uheldig Maaned for Vegationen og Arbejdet, thi naar nogle faa solvarme, smukke Dage strax efter Maanedens Midte undtages, have de øvrige Dage baade bragt Kulde, Blæst og jævnlig Nedbør, og det samme Vejr er fortsat den første halve Snes Dage i Juni.

Med denne Vejrovsigt for Øje kan man ikke undres over, at Beretningerne angaaende Aarets Afgrøde lyde saa lidet tilfredsstillende. Vintersæden, der formedelst Septemberregnen lagdes sent i Efteraaret, og kun undtagelsesvis fik Kræfter, inden Frosten indfandt sig, blev i den første Del af Vinteren trykket af Kulden og Blæsten, der navnlig paa de høje Jorder sled den følelig, og blev i den sidste Halvdel af Vinteren dækket af tykke Snelag, der paa nogle Steder lagde sig flere Alen tykt over den. Da Mildningen sidst i Marts trak Sneen af de fleste Marker, stod den derfor rød og gullig, ofte kjendelig udtyndet eller endog jævnlig helt ødelagt af Sneskimmel, men endnu kunde der dog ved gunstige Vejrforhold blevet en ret ordentlig Vintersædsafgrøde. Men saadanne indtraadte, som det af det Foregaaende vil sees, ingenlunde; tværtimod, den kolde og ofte stormfulde April og Maj have været meget ugunstige for Vintersæden; istedetfor at brede sig og derved bøde paa den Udtynding, Vinteren havde medført, blev den yderligere svækket, dels ved at Blæsten paa de høje og lettere Jorder førte Muld og Jord fra Planterne og førte det i tykke Støvskyer over Nabomarkerne, dels ved at den hurtige Bortsmæltning af de store Snemasser, hvis Vand ikke hurtig nok kunde finde Vej gennem den tykke Frostklades Revner eller gennem de ofte for smaa Drænledninger, samlede Søer og Damme i de fleste Lavninger, der under det af og til indtrædende Frostvejr gjorde saa megen mere Skade. Det hører derfor til Sjældenhederne iaar at se smukke Vintersædsmarker; i Regelen ere de stærkt udtyndede, eller oversaaede med større eller mindre helt nøgne Pletter, store Stykker eller endog hele Marker ere jævnlig omplojede, og hyppig hører man alligevel Beklagelse over, at der ikke er omplojet saa meget, som der burde. Ud-

sigterne for den kommende Vintersædshøst ere dermed tarvelige, og faa vi ikke snart godt og frodigt Vejr, bliver de endog ligefrem slette. Hertil maa endnu føjes, at paa lettere Jorder i Jylland have heftige Storme ogsaa i April og Maj rejst et Jordfog, som heldigvis kun sjeldent er seet, og derved yderligere svækket mangan Rugmark.

Ogsaa Kløver-Græsmarkerne ere ofte stærkt medtagne; dels var Spiringen ifjor Sommer mange Steder paa Grund af Tørken meget mangelfuld, og dels taaltes heller ikke Kløver-Græsset den store Vexel i April mellem blank Solskin om Dagen og jævnlig stærk Frost om Natten; en Del af Græsset, navnlig det italienske Rajgræs var allerede gaaet bort i Vinterens stærke Froststorme eller under dens tykke Snelag, og Græsmarkerne vare allerede af den Grund tynde. Langs Hegnene søgte man enkeltvis her ligesom jævnlig i Vintersædmarkerne at omkaste de tykke Snedriver for derved dels at skaffe Luft til de underværende Planter og dels at lette Bortsmeltningen; men Snemasserne vare for store iaar til at der udrettedes synderligt derved, — baade Vintersæd og Kløver er særlig medtaget langs Hegnene, hvorfra dog gives ikke faa Undtagelser. Det samme gjælder for alle Lavninger, hvori Vandet fra de bortsmeltende Snemasser samlede sig til ofte omfangsrige Damme og Søer, der dels ved deres Bølgeskulp, men navnlig ved deres Tilfrysning i April, gjorde kjendelig Skade, og man seer derfor ofte saavel paa Kløver som paa Vintersædmarkerne lavtliggende Pletter helt ødelagte.

For Vaarsædens Lægning og tildels for dens Fremspiring har Foraaret ogsaa været meget ugunstigt. Da den store Mængde Sne smeltede bort, kom alle bindende Jorder i en vællingagtig Tilstand, der kun langsomt fortog sig, dels fordi den tykke Frostklode (undertiden indtil $1\frac{1}{2}$ Alen tyk) endnu mange Steder holdt ved til sidste Halvdel af April, dels fordi den hyppige og stærke Nattefrost stadig fornyede Jordens fedtede Karakter, og dels fordi selve Vejret i April Maaned kun bragte ringe Tørring i Sammenligning med hvad det plejer, men som foran nævnt endog en usæd-

vanlig stor Mængde Regn, særlig i Maanedens sidste Halvdel, hvilken Regn vel gavtede og forfriskede Vintersæd og Kløver, men paa den anden Side skød Vaarsædens Lægning endnu længere ud. Med Undtagelse af lidt Ærter og Vikkehavre var der næsten intet saæt i April; paa højt liggende milde Jorder lagde man nogle Kartoffler eller saaede noget Byg, men man rykkede næsten en halv Snes Dage ind i Maj, inden Saaningen almindelig blev paabegyndt, og det var først i nogle smukke, varme Dage strax efter Midten af Maj, at Arbejdet gik for sig med fuld Kraft. Nogle Enkelte naaede at faa saæt til indtil omtrent d. 20. Maj, de Fleste derimod først i den paafølgende Uge, og vare end de fleste Agermarker tilsaaede inden Maanedens Udgang, laa og ligger tildels endnu (d. 10. Juni) en Del lave side Kjørjorder utiltaaede. I sin Helhed kan man derfor sige, at Udsæden er falden godt og vel en Maand senere end almindelig. Og man kan i sin Almindelighed ikke sige, at den er lagt i god og bekvem Jord; vel har man seet smukke, velbehandlede, muldrige Marker ogsaa i dette Foraar, men den stærke Jord har været meget vanskelig at hindre i at blive knoldet, og den vedholdne Frost, der lagde Jorden i Lænker i 3—4 Maaneder, satte den ud af Virksomhed, saa at den Frostskjorhed, den erholdt, og som de stærke Nedslag tildels ophævede, ikke blev støttet af den organiske Skjørnelse, der er saa ønskelig for Beredelsen af et godt Sædeleje. Sæden er derfor mange Steder kommen mangelfuldt op, om her vel ogsaa kan peges paa smukke Vaarsædsmarker, og faa vi ikke snart et mildt og gunstigt Vejr, bliver Udsigterne for Vaarsædsudbyttet ogsaa kun tarvelige.

Kvægets Fodring og Overvintring har været lang og besværlig. Det var ikke i stærkt Huld, da det i Efteraaret temmelig tidlig bragtes paa Stald, dertil havde Sommeren været for græsknap, Eftersommeren for kold og vaad, og mens Græsset i Jylland var rigeligt men vandet, var det særlig paa de sydlige Øer meget knapt, saa Kvæget dersteds i Regelen kom paa Stald inden Oktober. De lave Kornpriser i Forbindelse med den Vægt, den store

Mængde Andelsmejerier nu har lært de mindre Gaarde at lægge paa et ordentligt Mælkeudbytte, har medført Anvendelsen af en stor Mængde Kraftfoder, dels fra eget Kornloft, dels fra Udlandets, der forholdsvis tilbød os Kornet billigt, og dels af de sædvanlige Slags: Klid, Oliekager osv. Herved kom Besætningen i ret god Huld og bevarede ogsaa i denne i alle de Egne af Landet, saasom paa de gode Jorder paa Øerne og i Østjylland, hvor der var avlet ret rigeligt Hø og undertiden overflødig rigelig Halm. Men i store Egne af Jylland og enkeltvis ogsaa paa Øerne blev Tilstanden en helt anden; Forraadet af Hø og Halm var ringe, den stærke og vedholdende Vinter tærede stærkere end almindeligt derpaa, Faarene kunde ikke komme ud, da alt laa dækket med Sne, og da man naaede ind i April, vare Høstængerne mange Steder næsten tomme, Roeholdningerne slap op, Græsset udeblev, i dyre Domme maatte man købe Halm fra bedre Egne, betale den med 2 à 3 Kr. pr. 100 Pd. og ofte hente den langvejs borte, saa at de jydsk Baner i April Maaned bleve brugte til en Halmtrafik som aldrig tidligere, hver Dag bragte flere Extratog fra de gode til de magre Egne, udelukkende belastede med Halm eller andre Foderstoffer, som paa Grund af Havnenes vedblivende Islukning yderligere steg i Pris. Alt dette stillede saa store Krav til mangen Landmands Pung, at det maaske med Rette kan antegnes som det ugunstige Foraaars værste Tryk; og mange maatte undslaa sig og tage deres Tilflugt til at bjerge Lyng eller endog i Slutningen af April slippe Kvæget ud paa de nøgne Græsmarker for at sammenpille noget gammelt, vissent og usselt Fæld fra ifjor. Da Flertallet af Besætningerne efter Midten af Maj sattes paa Græs, var det langt fra, fordi dette ved sin Frodighed indbød dertil, men man længtes efter at slippe for den dyre Vinterforplejning, og ved det milde Vejr umiddelbart før Pintsen (d. 20. Maj) troede man det længe imødesete Sommervejr at være kommet. Desværre varede det kun kort; Kvæget kom ud, men Blæst, Kulde og jævnlig Nattefrost har senere trykket det stærkt, selv hvor det har været forsynet med Dækner.

Sundhedstilstanden blandt Kvæget har iøvrigt været god; thi at der fra enkelte Steder klages over Kasterer, andetsteds fra over Overløbere (endog indtil de $\frac{3}{4}$ af Besætningen) og mange Steder over Tuberkulosen, er jo desværre ikke noget usædvanligt. Hestene have ogsaa været sunde, kun havt lidt at bestille og vare derfor i god Stand, da Foraarsarbejderne begyndte, men disse have ogsaa i kort Tid stillet store Krav. Blandt Faarene synes Sundhedstilstanden derimod at være mindre god; forskellige Sygdomme og deraf flydende Død har flere Steder tyndet Besætningerne temmelig alvorligt. Det synes som om Faarene ikke kunne taale den lange Indespærring — ofte i for klumre Stalde — som den langvarige Snevinter har ført med sig.

Naar Vaararbejderne, som nævnt, først kunde begynde en Maaned senere end ellers, fristes man til at tro, at det har været let at faa de almindelige Vinterarbejder afsluttede; dette er ingenlunde Tilfældet; ogsaa i den Retning har Vinteren været uheldig, at der er ødslet med Kraft. Den tidlig paa Vinteren udførte Gjødning blev ofte ikke nedpløjet, dækkedes af de tykke Snelag og udvaskedes ved disses Bortsmeltning i Foraaret. Sneen og den ofte bidende frostkolde Blæst hindrede ogsaa de andre Udearbejder. Tærskningen standsedes ofte deraf, fordi Vejret ikke tillod Indflytning af Stakkene. Skovkjørsel, Jord-, Mærgel- og Gjødningskjørsel have næsten været umulige i Februar og Marts, og ligeledes har den nu omfangsrige daglige Mælkekjørsel til Andels- og Fællesmejerier ofte været meget stærkt forulempet af Snedriver, som fyldte Vejene, og som trods den idelige Snekastning stadig forøgedes ved det paafølgende Snefog. Dette Snekastningsarbejde har slugt en stor Mængde af Vinterens Arbejdskraft; i Februar og særlig i Marts laa man stadig paa Snekastning; Beretningerne indeholde en Mængde Opgivelser derom; snart angives Arbejdet til 2 à 3 Mand daglig i 25—30 Dage af en almindelig Bondegaard, snart opgives det fra en Herregaard at have kostet 3—400 Kr.

foruden den Forstyrrelse det medførte i det hjemlige Arbejde, og i Almindelighed vil det vist kunne sættes til omtrent 12—16 Dage af hver Tønde Hartkorn eller for hele Landets Vedkommende til flere Millioner Dage, hvilket mindst svarer til ligesaa mange Kroner foruden den store Mængde lejet Kraft, der er anvendt paa Jernbaner, Hovedlandeveje o. lgn. Intet Under at Ordningen af en Arbejdspligt, der kan medføre saa store Byrder, ogsaa underkastes Kritik, og fra mange Sider klages over den lette Ordning, uforstandige Tilsigelse, Ødslen med Arbejdskraft, ringe Tilsyn, mangelfulde Ordensregler og demoraliserende Driveri.

Næsten alle Beretninger ere enige om, at der ikke i Vinter har været Tale om egentlig Arbejdsløshed for den Arbejder, der selv vil tage fat, og tærede end den strænge Kulde paa Brændselet, saa bødede de lavere Priser paa Livsformødenhederne derpaa, hvortil kom at Godgjørenheden, der saa mange Steder sattes i Bevægelse af de barske Vejrforhold, i denne Vinter har strakt sig videre end den plejer. Arbejdernes Stilling kan derfor ikke kaldes uheldig; værst var for ham som sædvanlig Overgangstiden fra Vinter- til Foraarsarbejdet, der iaar blev saa lang og paa en Maade strakte sig gennem hele April, men de i Vinterens Forløb forsømte Vej- og Skovningsarbejder bødede derpaa. Fiskeriet ved Kysterne og i Fjordene, mens Vandene vare islagte, har beskæftiget mange Mennesker, men som sædvanlig givet meget vaxlende Udbytte.

Tilstanden i Øjeblikket er, som det fremgaar af Foranstaaende, ingenlunde lys, og hvis man vil tage Varsel og Slutning af Forholdene for 50 Aar siden (1838), hvis Vinter- og Foraarsvejr lignede det nu forløbne, saa maa vi være forberedte paa en kold Sommer, en vaad Høst og et tarveligt Udbytte; men Kraften og Kulturen i den danske Jord ere nu saa meget bedre end den Gang, at en gunstig Periode, som man den Gang havde i Juli, nu bedre vil kunne komme til sin Ret. Og et heldigt Sommervejr vil endnu være i Stand til at kunne give os en taalelig Vintersæds- og en god Vaarsædsafgrøde, ligesom ogsaa Roe- og Kartoffelmarkerne endnu ville kunne give et godt Udbytte.

Fra Egnen ved Roskilde Fjord. Det mest fremtrædende paa Dagsordenen er Spørgsmaalet om Andels-Drift. Det er baade Andels-Mejerier og Andels-Svineslagteri.

Andelsmejeri-Driften har Folk afgjort Tillid til. De mange Regnskabs-Resultater fra saadanne, som alt foreligge, have slaaet Hovedet paa Sømmet. Der er især en stærk Jagen efter at faa Mejerierne store og dermed følger uheldigvis en lang Transport, ofte altfor lang. Driftsomkostningen pr. 1 Pd. Smør bliver gennemsnitlig 14 Øre:

Arbejdsløn.....	3.5	—	4.0
Kul	2.0	—	2.5
Andre Omkostninger....	4.0	—	4.5
Transport	3.0	—	5.0

Ialt.... 12.5 — 16.0

Det er især Transportomkostningerne, der variere. Ved vel-drevne Fællesmejerier ere Driftsomkostningerne ganske de samme. Det er især det »Overskud«, der figurerer i Andelsmejeriernes Regnskaber, der gjør Tjeneste som Madding. Denne Uklarhed i Opfattelsen er dog uden reel Betydning. Det er af langt større Vægt, at Andelsmejeriernes Interessenter lære at bruge deres Køer, at producere Mælk. Og det lære de. Naar den ene Nabo leverer 2—300 Pd. Mælk daglig og den anden kun 100 Pd. eller derunder, og Gaardene ere lige store, saa gaber Forskjellen altfor højt, og da Afregningen staaer ganske i Forhold dertil, saa nødes man baade af Forfængelighed og Fordel til at tage sig sammen. Det er det, der skeer. Det er den indirekte Virkning, Andelsdriften har, og som er af største Betydning. Andels-Slagterier er jo af nyere Dato.

Amtets Landboforening har nedsat et Udvalg i Forbindelse med Roskilde Bys Handelsforening. Dette Udvalg har været i Horsens for at se Slagteriet dér i Virksomhed. Ifølge Forlydende er man meget tilfreds med, hvad man har seet. Ogsaa denne Andelstanke faaer nok med det første Vind i Sejlene her i Egnen.

Fra Ringstedegnen. Fjerkræet har været meget efterstræbt af Rovdyr i den senere Tid; saaledes har Høgen, og vistnok

Væselen, tilintetgjort min smukke Duesamling — nogle og 30 Stkr; — efter at de vare dræbte, laa daglig dels Høns, dels Ænder døde i deres Boliger, egentlig kun med et lille bidt Saar imellem Hals og Hoved. Man mener, at det er det store Snefald, der havde tvunget Udyrene til Gaardene.

Fra Fax e-Rønnede Egnen. At Fedning under de nuværende daarlige Priser dog kan give et nogenlunde heldigt Resultat, skal jeg tillade mig at anføre et Bevis paa.

Vi købte hertil i Efteraaret et mindre Hold jyske Stude, som ved Ankomsten i Slutningen af September Maaned vejede i Gjennemsnit 642 Pd. De gik paa Græs i 14 Dage og bleve derpaa tagne paa Stald, og have i Gjennemsnit fra 14 October til 3 April fortæret Kraftfoder, bestaaende af Hørfrokager, Blandingssæd, Turnips og Hø, for 96 Kr. 80 Øre hver. — De kostede i Indkjøb her hjemme paa Gaarden 98 Kr. pr. Stk. eller omtrent $15\frac{1}{2}$ Øre pr. Pd. og solgtes nu til 23 Øre pr. Pd.; de vejede i Gjennemsnit 933 Pd. pr. Stk., og have saaledes givet en Fortjeneste af c. 20 Kr. pr. Stk. ud over Betalingen af Foderet.

Endel gode Udsættere, som have malket under Fedningen, have vi solgt til 18 Øre. Altsammen Gaardens Vægt. —

Fra Nakskovegnen. I min foregaaende Korrespondance meddelte jeg, at Forpagterne under Lehnbesiddelserne skulde have faaet betydelige Nedsættelser i Forpagtningsafgifterne. Jeg er af en Forpagter bleven oplyst om, at en saadan Nedsættelse ikke er almindelig og vistnok kun har fundet Sted for en enkelt Lehnsbesiddelses Vedkommende.

Fra Assensegnen. Ved Andels- og Fællesmejeriernes Oprettelse samt ved Sukkerroedyrkingen har man her erfaret, at det lønner sig godt at have gode Kreaturer, og det er en Glæde nu at se, med hvilken Omhyggelighed der bliver lagt Vind derpaa, ligeledes bliver Antallet af Besætningerne stadig forøget, og gode Tyre blive indkøbte. Der bliver nu fodret med Korn, Klid, Oljekager og Roeaffald. Skrælleplogen vinder megen Fremgang, og der er ligeledes flere, der begynde at indføre Radsaanningen. —

Fra Horsenseggen. I sidste Hefte af nærværende Tidsskrift har en Indsender fra Lolland anført et Regnskab til Gunst for egen Mejeridrift i Modsætning til Salg af Mælk, der formentlig er vildledende, og derfor trænger til at berigtiges. — Han anfører saaledes, at 198,533 Pd. Mælk ved Salg til et Fællesmejeri kun har indbragt ham 6,252 Kr. 01 Øre., hvorefter han beregner sig en Merindtægt ved egen Drift af 1451 Kr. 73 Øre. — Som Modsætning hertil skal jeg anføre, at jeg i det samme Mælkeaar (1886—87) har leveret Mælk af 30 Køer til et Andelsmejeri og for 149,940 Pd. Mælk faaet 6,378 Kr. 10 Øre. Jeg har i det samme Aar betalt Mejeriet 996 Kr. 28 Øre for skummet Mælk og Valle (beregnet efter 1 Øre og $\frac{1}{4}$ Øre pr. Pd.), hvilket maaske er for dyrt betalt, men da Indsenderen endog beregner Prisen højere, gjør dette ingen Forskjel. Vedkommende Andelsmejeri paa c: 300 Køer har i samme Aar afdraget og forrentet Anlægget med 1800 Kr. — Resultatet bliver altsaa, at den ærede Indsender har foræret sin Fællesmejerist c: 40,000 Pd. nymalket Mælk, men paa den Maade er det rimeligt nok, at egen Drift bliver det fordelagtigste. —

Ganske vist har jeg paa Grund af fuldt gennemført Sommerstaldfodring og større Mælkemængde i de Maaneder, da Smørret er højest i Pris, faaet lidt højere Pris end de andre Andelshavere, og skal derfor vedføje Resultatet for min Nabo, der ikke bruger Sommerstaldfodring. — Han har af c: 40 Køer leveret til samme Mejeri 154,528 Pd. Mælk og faaet derfor 6,234 Kr. 45 Øre; sammenlignet med denne har Indsenderen altsaa kun tabt 35,000 Pd. Mælk. —

Sluttelig den Bemærkning, at jeg nu paa 4de Aar har brugt den fuldt gennemførte Sommerstaldfodring uden at have mærket til nogle af de Ulemper, som siges at være forbundne dermed. — Kun paa den Maade har det været mig muligt paa 75 Tdr. Ld. at holde 30 Malkekøer og 6—8 Unghøveder.

Fra Hadsherred. Man har i Vinteren diskuteret Nødvendigheden af Oprettelsen af Svineslagterier. Resultatet synes at være, at der kan godt oprettes mange Svineslagterier selv om de blive smaa (3000 Svin aarlig); men man vil ikke for-

haste sig, hvilket sikkert er meget fornuftigt. — Radsaaningen griber stærkt om sig her i Egnen. I dette Foraar anskaffes atter flere Maskiner. Ikke faa Radsaamaskiner fabrikeres her i Egnen. Cikoriedyrkningen synes at aftage; der er vist Overproduktion, hvorimod Rodfrugtdyrkningen tiltager. En Mængde mindre Jordbrugere spekulere stærkt i Havesager til England og haabe paa denne Forretnings Fremtid. Egnen her er forlængst besat med Andelsmejerier, der gaa nogenlunde. Det vilde sikkert være heldigst, om nogle af disse Mejerier slog sig sammen og holdt en videnskabelig dannet Mælkerikonsulent til at holde Mejeriernes indre Forhold i Orden. Nødvendigheden vil vist kræve saadan noget med Tiden, hvis alt skal vedblive at gaa vel.

Fra Egnen mellem Hadsund og Aalborg. Efter nogle milde Dage med Sol og kun liden Nattefrost, som smeltede rask væk paa Sneen, faldt der pludselig d. 3. April en saadan Mængde Sne ved stille Vejr, den 4. at man fandt Jorden bedækket med $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ Al. Sne, og samtidig frøs det 7° R. — Den 4. havdes Snebyger og om Aftenen stærk Blæst, som blæste Sneen lidt sammen, saa der den 5. April kun var Færdsel i Slæde. Dette Snefald har kun strakt sig, saa vidt vides, over en mindre Deel af Landet. Hvad vil Vintersæden sige til dette? Sneen har stoppet alle Vandløb, saa Faren for Oversvømmelser er bleven langt større.

Fra Bornholm. Den 10. April er der endnu ikke aabnet for Skibsfarten til Kjøbenhavn. Mejerierne lide derved betydelige Tab, da Smørret ikke har kunnet afsendes førend i den sidste Uge, og det over Sverrig, som jo giver endel Omkostninger, hvortil kommer, at Priserne ere meget lavere nu, end da Standsningen i Forsendelsen indtraadte; navnlig vil dette jo føles af Indehaverne af Fællesmejerierne, der have maattet betale ugevis efter Noteringen. Haverne have lidt forfærdeligt i Vinter af den megen Sne; her er endnu paa sine Steder 6 à 7 Alen Sne i flere Haver, som jo navnlig ødelægger de unge Frugttræer, der desuden her have lidt meget ved at Harerne alene have havt disse at ty til for at faa Næring.
